

Příspěvek na péči

Příspěvek na péči je **sociální dávka**, kterou stát vyplácí **nemocným a nemohoucím osobám odkázaným na pomoc druhých** při zvládnutí základních každodenních činností. Odtud pochází také zastaralejší označení *příspěvek na bezmocnost* nebo *příspěvek na nemohoucnost*.

Jde o **finanční podporu**, která je určena osobám, které z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebují pomoc jiné fyzické osoby při zvládnutí základních životních potřeb. Rozsah péče stanovuje **stupeň závislosti**, který je definován zákonem o sociálních službách. Z příspěvku se pak hradí pomoc, kterou nemocným a nemohoucím může poskytovat osoba blízká, asistent sociální péče, registrovaný poskytovatel sociálních služeb, dětský domov nebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu.

Částka je vypočítávána tak, aby pokryla náklady na **sociální služby nezbytné pro zachování životní úrovně** pobírajícího nebo výpomoc blízké osoby, která se zhostí pečovatelské role. Příspěvek na péči se vyplácí přímo jedinci, jenž péči potřebuje. Výše příspěvku, podmínky jeho získání a míru nemohoucnosti upravuje zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, zákon č. 500/2004 Sb. a prováděcí vyhláška č. 505/2006 Sb.

Příspěvek na péči se vyplácí lidem **starším 1 roku v dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu**, tedy pokud se žadatel dlouhodobě nachází ve zdravotním stavu, jenž omezuje jejich schopnosti nezbytné pro základní péči o sebe samé i domácnost nebo pokud není vidina brzkého zlepšení tohoto stavu. Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav musí být lékařsky podložený.

Konkrétní **míra závislosti** se definuje podle stupně bezmocnosti. Ten se určuje na základě **schopnosti nebo neschopnosti plnit 10 životních potřeb**:

- **Mobilita** - Schopnost vstát z postele a ulehnout do ní, sednout si, ujít aspoň 200 m, zdolat schody, jízda dopravními prostředky.
- **Orientace** - Schopnost orientovat se v prostoru pomocí zraku a sluchu, času, místa, v přirozeném sociálním prostředí, reagovat na běžné situace.

- **Komunikace** - Schopnost dorozumět se řečí i písmem s jinými lidmi pomocí běžného rozsahu slovní zásoby dle věku a postavení, pochopit přijímané informace, vytvořit ručně psaný text.
- **Stravování** - Schopnost pravidelně konzumovat jídlo a pití, dodržovat stravovací režim a případná omezení, naporcovat si jídlo, připravit jej, servírovat.
- **Oblékání a obouvání** - Schopnost zvolit si vhodné oblečení a obuv, samostatně se obléknout i svléknout, uklidit si oblečení na místo, rozeznat rub a líc.
- **Tělesná hygiena** - Schopnost vykonávat základní osobní hygienu, umýt si ruce, osprchovat se, umýt si vlasy, učesat se, osušit se, čistit si zuby, oholit se.
- **Výkon fyziologické potřeby** - Schopnost samostatně si včas dojit na toaletu, vykonat potřebu, očistit se za pomoci hygienických pomůcek.
- **Péče o zdraví** - Schopnost dodržovat stanovený léčebný režim, samostatně provádět úkony spojené s rehabilitacemi a ozdravným procesem, brát předepsané léky a léčebné pomůcky, správně vyhodnotit změnu zdravotního stavu a případně vyhledat pomoc.
- **Osobní aktivity** - Schopnost věnovat se osobním aktivitám adekvátní věku, navazovat vztahy a komunikovat s jinými lidmi, pohybovat se ve společnosti, vzdělávat se, vykonávat svou práci, vyřizovat úřední záležitosti.
- **Péče o domácnost (u osob starších 18 let)** - Schopnost jít si nakoupit, operovat s penězi, nosit nákup, ovládat domácí spotřebiče, postarat se o údržbu domácnosti, uklízet, topit.

Podle míry zvládnutí nebo nezvládnutí jednotlivých životních potřeb je následně **člověk zařazen do jednoho ze 4 stupňů závislosti:**

I. stupeň: Lehká závislost

II. stupeň: Středně těžká závislost

III. stupeň: Těžká závislost

IV. stupeň: Úplná závislost

Podle míry zvládnutí nebo nezvládnutí jednotlivých životních potřeb je následně člověk zařazen do jednoho ze 4 stupňů závislosti. Podle něj se odstupňuje částka, jíž osoba vyžadující péči měsíčně pobírá:

AKTUÁLNÍ VÝŠE PŘÍSPĚVKU NA PÉČI

OSOBY NAD 18 LET VĚKU

závislost	měsíční příspěvek
stupeň I	880 Kč
stupeň II	4 400 Kč
stupeň III (osoba využívá pobytové sociální služby)	8 800 Kč
stupeň III (osoba nevyužívá pobytové sociální služby)	12 800 Kč
stupeň IV (osoba využívá pobytové sociální služby)	13 200 Kč
stupeň IV (osoba nevyužívá pobytové sociální služby)	19 200 Kč

O příspěvek na péči může zažádat sám žadatel, případně jeho zákonný zástupce, a to na **pobožce Úřadu práce ČR**. Samozřejmě s vyplněním žádosti může pomoci rodina či známí, ale údaje na žádosti budou o této osobě, nikoli o pečovateli.

Prvním krokem je vyplnění Žádosti o příspěvek na péči a Oznámení o poskytovateli pomoci, do něhož žadatel uvede, kdo a kde o něj bude pečovat. **Pečovatelé se mohou v průběhu času měnit**, ale o změně je vždy nutné informovat Úřad práce ČR nejpozději do 8 dnů.

Žádost o příspěvek na péči i Oznámení o poskytovateli péče se podává na příslušný úřad práce podle bydliště žadající osoby. Formuláře jsou k dispozici na webových stránkách Úřadu práce ČR nebo v papírové podobě přímo na Úřadu práce ČR.

Vyplněné dokumenty lze doručit několika způsoby:

- **Poslat poštou** na adresu vašeho úřadu práce.
- **Vložit do schránky** daného úřadu práce umístěné u vchodu.
- **Poslat přes Vaši datovou schránku**, ideálně uveďte i jméno zaměstnance, kterému dokument směřujete.
- **Doručit osobně** na podatelnu nebo zaměstnanci pověřenému vedením agendy

Po přijetí žádosti provede Úřad práce **sociální šetření**, to má za cíl určit, jestli je žadatel při zvládnání základních životních potřeb samostatný nebo naopak potřebuje pomoc druhých. Šetření provádí sociální pracovník v domácím prostředí žadatele, případně v místě aktuálního pobytu (v případě hospitalizace ve zdravotnickém zařízení je možno podat žádost o příspěvek nejdříve 60 dnů po zahájení hospitalizace) a žadatel je povinen se mu podrobit. To pro mnohé, zejména seniory, nemusí být příjemná vyhlídka, ale je potřeba si uvědomit, že sociálnímu pracovníkovi nejde o snižování důstojnosti žadatele, ale pouze o objektivní zhodnocení situace.

Vyhodnocení žádosti a přiznání příspěvku na péči závisí na posudkovém lékaři České správy sociálního zabezpečení, který na základě zdravotní dokumentace a sociálního šetření rozhodne o stupni závislosti.

Zdravotní dokumentaci si posudkový lékař vyžádá od praktického lékaře, ke kterému žadatel patří. Ujistěte se tedy, že má praktik k dispozici všechny nálezy a zprávy i od odborných lékařů. Ideálně jej před podáním žádosti navštivte a domluvte s ním případná vhodná vyšetření.

Konečné rozhodnutí o přiznání příspěvku vydává úřad práce. Řízení může trvat i několik měsíců, pokud ale bude žádost schválena, příspěvek bude žadateli vyplacen zpětně od doby podání žádosti. Po celou dobu šetření máte právo nahlížet do spisu a informovat se na průběh řízení. Od dne podání žádosti má úřad 60 dnů na provedení šetření. Následně o příspěvku rozhoduje Lékařská posudková služba ČSSZ, která má na rozhodnutí 45 dní. Oba státní orgány si však mohou požádat o prodloužení lhůty, a to až o 30 dní. V praxi tedy dochází k rozhodnutí v rozmezí tří až čtyř měsíců

Pokud úřad práce příspěvek na péči nepřizná nebo rozhodne o nižším stupni závislosti, můžete se proti tomuto rozhodnutí do patnácti dní odvolat. Odvolání se podává prostřednictvím úřadu práce a následně ho řeší Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV). V odvolání je nutné uvést konkrétní důvody, se kterými nesouhlasíte. Vyžádat si můžete i osobní setkání u jednání odvolací posudkové komise. Pokud nebudete souhlasit ani s verdiktem MPSV, je možné do dvou měsíců podat žalobu ke krajskému soudu – řízení je osvobozené od správních poplatků. Další možností je znovu podat žádost o přiznání příspěvku na úřadu práce.

V případě, že je příspěvek na péči žadateli přiznán, krajská pobočka Úřadu práce vyplácí patřičnou částku měsíčně v měsíci, za který příjemci náleží. Výplata probíhá buď **převodem na platební účet**, který si určí příjemce, nebo prostřednictvím poštovního poukazu.

Péči o osobu, které byl **přiznán příspěvek na péči**, může zajišťovat:

- poskytovatel sociálních služeb zapsaný v registru sociálních služeb (pečovatelské, odlehčovací a asistenční služby, domovy seniorů apod.),
- pečující osoba blízká (rodinní příslušníci: manžel/ka, rodič, dítě, další příbuzní, partner/ka),
- asistent sociální péče (jiná fyzická osoba než osoba blízká, která **může poskytovat péči osobě závislé na péči jiné fyzické osoby**. Může jím být pouze fyzická osoba starší 18 let, která je zdravotně způsobilá (§ 83 odst. 2 zákona o sociálních službách) a neposkytuje tuto péči jako podnikatel),
- lůžkový hospic.

V případě potřeby **lze kombinovat pomoc** od více poskytovatelů.